

ZOZNAM TÉM DOKTORANDSKÉHO ŠTUDIJNÉHO PROGRAMU

Didaktika dejepisu v študijnom odbore Učiteľstvo a pedagogické vedy

NA AKADEMICKÝ ROK 2024/2025:

Jazyk : slovenský

školiteľ: doc. PhDr. Miroslav Kamenický, CSc.

Téma č. 1:

Historický vývoj kurikul k výučbe dejepisu na Slovensku od roku 1918 do súčasnosti

Historical development of curricula for teaching history in Slovakia from 1918 to the present

Informácia o téme dizertačnej práce: Práca sa bude zberať históriou vzdelávacích zámerov dejepisu na Slovensku i konkrétnym vývojom dejepisných učebných osnov v jednotlivých historických etapách slovenských dejín. Kurikulá bude analyzovať z hľadiska ich tvorby, obsahu i zamerania.

Poznámka: môže byť interný alebo externý doktorand

ďalšie poznámky: absolvované štúdium učiteľstva histórie, dobrá znalosť anglického, prípadne aj iných svetových jazykov, komunikatívnosť, práca na PC, v prípade hlásenia na interné štúdium schopnosť tvorby internetových stránok

Téma č. 2:

Výučba dejepisu v susediacich stredoeurópskych krajinách po roku 1990 – príklad výučby v Rakúsku

History Teaching in Neighboring Central European Countries after 1990 - an Example of Teaching in Austria

Informácia o téme dizertačnej práce: Práca sa bude zaoberať analýzou súčasnej výučby dejepisu v Rakúsku. Zvláštna pozornosť bude venovaná analýze rakúskych dejepisných učebníc, metodike ich tvorby a konkrétnym špecifikám. Práca bude tiež zameraná na otázky odrazu špecifik rakúskych dejín v rakúskej dejepisnej výučbe.

Poznámka : môže byť interný alebo externý doktorand

ďalšie poznámky: absolvované štúdium učiteľstva histórie, dobrá znalosť anglického, prípadne aj iných svetových jazykov, komunikatívnosť, práca na PC, v prípade hlásenia na interné štúdium schopnosť tvorby internetových stránok

školiťel' : prof. PhDr. Róbert Letz, PhD.

Téma č. 1:

Výtvarné umenie a jeho miesto v modernej dejepisnej výučbe

The visual arts and their place in modern history education.

Informácia o téme dizertačnej práce: Výtvarné umenie ako fenomén úzko súvisí s dejinami. Sprewádza človeka od pravekých jaskynných malieb až po súčasné umenie. Je sebavyjadrením človeka v konkrétnej historickej epoche, ktorú odzrkadľuje. Výtvarné umenie je jedinečný fenomén, ktorý sa dá využiť v modernej dejepisnej výučbe od najstarších dejín ľudstva po súčasnosť. Dizertačná práca zmapuje stav využívania výtvarného umenia v dejepisnom vyučovaní a navrhne spôsoby, ako zakomponovať výtvarné umenie čo najefektívnejšie do vyučovania dejepisu, aby plnilo svoju historickú, ale aj estetickú a motivačnú funkciu.

Poznámka: môže byť interný alebo externý doktorand

ďalšie poznámky: absolvované štúdium učiteľstva histórie, dobrá znalosť anglického, prípadne aj iných svetových jazykov, komunikatívnosť, práca na PC, v prípade hlásenia na interné štúdium schopnosť tvorby internetových stránok

Téma č. 2:

Vojna a mier ako problém vo vyučovaní dejepisu

War and peace as a problem in teaching history

Informácia o téme dizertačnej práce: Otázka vojny a mieru je neodmysliteľnou súčasťou ľudských dejín. Ľudské dejiny sa často vysvetľovali ako dejiny vojen. Práca sa zameria na fenomén vojny a mieru v dejepisnom vzdelávaní. Pokúsi sa nájsť motiváciu pri hľadaní odpovedí na otázku pôvodu vojnových konfliktov v dejinách a spôsobu, ako najvhodnejšie tento fenomén interpretovať v dejepisnom vzdelávaní tak, aby vynikli hodnoty humanizmu a demokracie.

Poznámka: môže byť interný alebo externý doktorand

ďalšie poznámky: absolvované štúdium učiteľstva histórie, dobrá znalosť anglického, prípadne aj iných svetových jazykov, komunikatívnosť, práca na PC, v prípade hlásenia na interné štúdium schopnosť tvorby internetových stránok

Téma č. 3:

Moderné metódy výučby dejepisu a ich aplikovanie na tému slovenské národné obrodenie

Modern methods of teaching history and their application to the Slovak National Revival

Informácia o téme dizertačnej práce: Téma nacionalizmu v historickom kontexte nie je v rámci didaktiky dejepisu uspokojivo uchopená. Práca sa pokúsi o návrh rôznych variant

spracovania tejto problematiky podľa moderných metód didaktiky dejepisu na tému slovenského národného obrodzenia (18. a 19. storočie). Ponúkne riešenia, ktoré sa dajú využiť v praxi modernej dejepisnej výučby.

Poznámka: môže byť interný alebo externý doktorand

ďalšie poznámky: absolvované štúdium učiteľstva histórie, dobrá znalosť anglického, prípadne aj iných svetových jazykov, komunikatívnosť, práca na PC, v prípade hlásenia na interné štúdium schopnosť tvorby internetových stránok

Téma č. 4:

Moderné metódy výučby dejepisu a ich aplikovanie na tému gulagy

Modern methods of teaching history and their application to the topic of the Gulags

Informácia o téme dizertačnej práce: Téma gulagov nedostatočne rezonuje v dejepisnom vzdelávaní. Je potrebné venovať jej väčšiu pozornosť. To pomôže lepšie pochopiť fungovanie komunistického režimu v bývalom Sovietskom zväze, ale aj v štátoch sovietskeho bloku. Dôležité bude spracovať fenomén gulag na základe moderných metód didaktiky dejepisu a zaradiť ho medzi témy moderných totalitných režimov a organizovaného násillia.

Poznámka: môže byť interný alebo externý doktorand

ďalšie poznámky: absolvované štúdium učiteľstva histórie, dobrá znalosť anglického, prípadne aj iných svetových jazykov, komunikatívnosť, práca na PC, v prípade hlásenia na interné štúdium schopnosť tvorby internetových stránok

Téma č. 5:

Ako vyučovať o vykonštruovaných politických procesoch v Československu a sovietskom bloku

How to teach about the manipulated political trials in Czechoslovakia and the Soviet bloc

Informácia o téme dizertačnej práce: Téma politických procesov patrí k nosným témam pri vyučovaní obdobia 50. rokov 20. storočia v Československu. Tieto vykonštruované procesy mali zasiahnúť skutočných i domnelých nepriateľov budovania komunizmu. Súčasný stav modernej techniky a historických poznatkov umožňuje kvalitnejšie spracovanie tejto témy. Pri jej spracovaní je potrebné uvedomiť si historickú genézu vykonštruovaných politických procesov, ich priebeh a dôsledky, ďalej sledovať medzinárodnú úroveň vzťahov a špecifické pomery jednotlivých štátoch východného bloku. Výsledkom spracovania témy je lepšie pochopenie fungovania totalitného systému manipulácie a zneužitia justície. Téma ponúka možnosti prepojenia s etickou výchovou, ale aj slovenským jazykom a literatúrou.

Poznámka : môže byť interný alebo externý doktorand

ďalšie poznámky: absolvované štúdium učiteľstva histórie, dobrá znalosť anglického, prípadne aj iných svetových jazykov, komunikatívnosť, práca na PC, v prípade hlásenia na interné štúdium schopnosť tvorby internetových stránok

školiťel': prof. Mgr. Pavol Matula, PhD.

Téma č. 1:

Rozdiely v spracovaní učiva spoločných dejín v českých a slovenských učebniciach

Differences in the treatment of common history in Czech and Slovak textbooks

Informácia o téme dizertačnej práce: Zánikom spoločného štátu Čechov a Slovákov 1. januára 1993 sa začali ďalšie osudy oboch národov uberať vlastnými cestami. Spoločné dejiny, ktoré mali dovtedy jednotný výklad, sa začali v novovzniknutých štátoch vyučovať rozdielne. Cieľom práce je prostredníctvom učebníc zistiť, v čom spočívajú tieto odlišnosti a analyzovať príčiny zdôrazňovania určitých faktov či naopak vynechania iných, rovnako ako aj objasnenie ich rozdielnej interpretácie.

Poznámka: môže byť interný alebo externý doktorand

ďalšie poznámky: absolvované štúdium učiteľstva histórie, dobrá znalosť anglického, prípadne aj iných svetových jazykov, komunikatívnosť, práca na PC, v prípade hlásenia na interné štúdium schopnosť tvorby internetových stránok

Téma č. 2:

Vyučovanie dejepisu na slovenských školách pomocou digitalizovaných obsahov učiva

Teaching history in Slovak schools using digitised content

Informácia o téme dizertačnej práce: Cieľom dizertačnej práce je priniesť praktické pohľady a návody ako viesť hodiny dejepisu, na ktorých by žiaci prepájali poznatky z ostatných vyučovacích predmetov, učili sa pracovať samostatne a rozvíjali svoju kreativitu. Namiesto memorovania faktov by sa žiaci učili rozvíjať svoje kritické myslenie pri interpretácii prameňov a hľadanií informácií pomocou IKT techniky. Do jednotlivých tematických celkov štátneho vzdelávacieho programu by sa vhodne implementovali didaktické pomôcky a iný materiál, ktorý by bol zdigitalizovaný a voľne dostupný v online prostredí. Cieľom práce nie je len vytvárať nové pomôcky, ale taktiež prepojiť už existujúce nástroje.

Poznámka: môže byť interný alebo externý doktorand

ďalšie poznámky: absolvované štúdium učiteľstva histórie, dobrá znalosť anglického, prípadne aj iných svetových jazykov, komunikatívnosť, práca na PC, v prípade hlásenia na interné štúdium schopnosť tvorby internetových stránok

Téma č. 3:

Historické rolové hry v edukačnom procese

Teaching history using situational pc games in the educational process

Informácia o téme dizertačnej práce: Hra na hrdinov (angl. Role Playing Game, skr. RPG) je typ spoločenskej hry, pri ktorej sa hráči vžívajú do úloh imaginárnych osôb, alebo postáv, umiestnených do fiktívneho, alebo historického prostredia a snažia sa ako tieto postavy

konať. Cieľom práce je analyzovať účinnosť ich využitia pri výučbe dejepisu a navrhnúť čo najefektívnejší model pri ich aplikácii.

Poznámka: môže byť interný alebo externý doktorand

ďalšie poznámky: absolvované štúdium učiteľstva histórie, dobrá znalosť anglického, prípadne aj iných svetových jazykov, komunikatívnosť, práca na PC, v prípade hlásenia na interné štúdium schopnosť tvorby internetových stránok

Téma č. 4:

Pamäťové inštitúcie a ich miesto v didaktike dejepisu a v školskej praxi

Memory institutions and their place in history didactics and school practice

Informácia o téme dizertačnej práce: Práca sa venuje problematike edukačného pôsobenia pamäťových inštitúcií v kontexte výučby dejepisu. Ide o významné edukačné inštitúcie, ktoré sa podieľajú na kultivácii historického vedomia spoločnosti. Efektívna spolupráca so školami je aktuálnou témou domácej i zahraničnej didaktickej teórie i praxe. Cieľom je popísať vzťah učiteľov dejepisu k týmto inštitúciám, ako aj zistiť učiteľské preferencie smerom k nim a taktiež, aké je miesto pamäťových inštitúcií v ich výučbe.

Poznámka: môže byť interný alebo externý doktorand

ďalšie poznámky: absolvované štúdium učiteľstva histórie, dobrá znalosť anglického, prípadne aj iných svetových jazykov, komunikatívnosť, práca na PC, v prípade hlásenia na interné štúdium schopnosť tvorby internetových stránok

Téma č. 5:

Dobová tlač v perspektívach modernej didaktiky na príklade štúrovského hnutia

The contemporary press in the perspectives of modern didactics on the example of the Štúr movement

Informácia o téme dizertačnej práce: Dobová tlač ako materiál formovania historického vedomia je užitočným prostriedkom, vďaka ktorému získajú žiaci neoceniteľný kontakt s históriou, ktorú môžu v rámci projektového vyučovania spracovať za pomoci moderných technológií. Perspektívy súčasnej didaktiky nám ponúkajú možnosti ako kreatívne učiť aj o často nepopulárnych kapitolách našich dejín, sprístupniť ich pre požiadavky dnešného kurikula a zároveň v žiakoch podporiť nadšenie a možnosť vlastnej seberealizácie. Cieľom práce je zistiť súčasnú úroveň využitia dobovej tlače pri výučbe dejepisu a analyzovať možnosti jej zlepšenia.

Poznámka: môže byť interný alebo externý doktorand

ďalšie poznámky: absolvované štúdium učiteľstva histórie, dobrá znalosť anglického, prípadne aj iných svetových jazykov, komunikatívnosť, práca na PC, v prípade hlásenia na interné štúdium schopnosť tvorby internetových stránok

školiťel' : doc. PhDr. Jaroslav Nemeš, PhD.

Téma č. 1:

Hrady na Slovensku a možnosti ich využitia v školskej vzdelávacej praxi

Castles in Slovakia and the possibilities of their use in school educational practice

Informácia o téme dizertačnej práce: Dizertačná práca bude mať za cieľ poukázať na význam a bohatstvo hradov a ich možnosti pre využitie v školskej vzdelávacej práci. Pamiatky majú vysoký didaktický potenciál nielen vo vyučovaní dejepisu, ale i pri vyučovaní ďalších predmetov (občianska výchova, náboženská výchova, dejiny umenia atď.). Práca bude mať teoretickú i praktickú časť. Bude vysvetľovať základné pojmy, opíše konkrétne pamiatky a predstaví ich možné využitie, prípadne pripraví plány na odborné exkurzie. Očakáva sa i vlastný výskum, prípadne príprava inovatívneho didaktického materiálu (pomôcky).

Poznámka: môže byť interný alebo externý doktorand

ďalšie poznámky: absolvované štúdium učiteľstva histórie, dobrá znalosť anglického, prípadne aj iných svetových jazykov, komunikatívnosť, práca na PC, v prípade hlásenia na interné štúdium schopnosť tvorby internetových stránok

Téma č. 2:

Stereotypy o stredoveku v myslení slovenskej spoločnosti a v školstve

Stereotypes about the Middle Ages in the thinking of Slovak society and education

Informácia o téme dizertačnej práce: Dizertačná práca bude analyzovať vybrané stereotypy, príp. myšlienkové konštrukty a mýty, v ponímaní obdobia stredoveku v slovenskej spoločnosti. Bude tiež posudzovať význam vyučovania dejepisu, konkrétne stredovekých dejín, na tvorbu stereotypov, resp. na ich odbúravanie. V období 19. storočia, kedy sa formovali súčasné štáty a moderné národy, plnili svoje historické poslanie. Práca bude mať okrem teoretickej časti i praktickú časť, v ktorej sa budú odhaľovať jednotlivé konkrétne stereotypy, mýty a konštrukty a zisťovať, čo k nim viedlo, prečo a kedy vznikli. Očakáva sa vlastný autorský výskum problematiky stereotypov.

Poznámka: môže byť interný alebo externý doktorand

ďalšie poznámky: absolvované štúdium učiteľstva histórie, dobrá znalosť anglického, prípadne aj iných svetových jazykov, komunikatívnosť, práca na PC, v prípade hlásenia na interné štúdium schopnosť tvorby internetových stránok

Téma č. 3:

Stredoveké kláštory na Slovensku a možnosti ich využitia v školskej vzdelávacej praxi

Medieval monasteries in Slovakia and the possibilities of their use in school educational practice

Informácia o téme dizertačnej práce: Práca sa zameria na možnosti didaktického využitia témy stredovekých kláštorov. Poukáže na význam a miesto týchto pamiatok v stredoveku. Bude

hľadať spôsoby, ako cez tému kláštorov prepojiť všeobecné a národné dejiny, ale aj predmety ako výtvarná výchova, náboženská výchova, hudobná výchova a geografia.

Poznámka: môže byť interný alebo externý doktorand
ďalšie poznámky: absolvované štúdium učiteľstva histórie, dobrá znalosť anglického, prípadne aj iných svetových jazykov, komunikatívnosť, práca na PC, v prípade hlásenia na interné štúdium schopnosť tvorby internetových stránok

školiťel' : doc. PhDr. Branislav Malík, PhD.

Téma č. 1:

Idea humanity ako regulatívna idea exponovania dejinných udalostí v školskej edukácii

The idea of humanity as a regulative idea of the exposition of historical events in school education

Informácia o téme dizertačnej práce: Cieľom práce bude navrhnuť model exponovania dejín v rámci školskej edukácie opierajúci sa o niektoré aspekty naratívneho prístupu k prezentácii dejín. Ambíciou práce bude prezentovať dejiny ľudstva ako príbeh, ktorého ústrednou témou sú historické osudy a metamorfózy idey humanity, ktorá tu bude prezentovaná ako leitmotív spájajúci dejinné udalosti do zmysluplného celku. Práca bude sledovať zrod idey humanity v ľudských dejinách, jej historické premeny, dobovú argumentačnú oporu jej jednotlivých dobových variantov a hľadanie korelácií medzi nimi a príslušnými dobovými reáliami. Sústredí sa tiež na dobové manifestácie idey humanity v školskej edukácii, osobitne vo výučbe dejepisu. Problematika vzťahu idey humanity, jej historických manifestácií a predpokladov a školskej edukácie, bude v práci uchopená aj v polohe, kde bude výučba dejepisu predstavená v úlohe jedného z pilierov humanistickej výchovy.

Poznámka: môže byť interný alebo externý doktorand
ďalšie poznámky: absolvované štúdium učiteľstva histórie, dobrá znalosť anglického, prípadne aj iných svetových jazykov, komunikatívnosť, práca na PC, v prípade hlásenia na interné štúdium schopnosť tvorby internetových stránok

Téma č. 2:

Typológia a analýza legitimizačných figúr zdôvodňujúcich miesto dejepisu v školskej edukácii

The typology and analysis of legitimizing figures justifying the place of history in school education

Informácia o téme dizertačnej práce: Cieľom práce bude typológia a analýza dobových argumentov uvádzaných v prospech potreby zachovania dejepisu ako trvalej súčasťi školskej edukácie. V centre pozornosti bude kritická analýza argumentačnej podpory najznámejších legitimizačných figúr mobilizovaných v prospech začlenenia a udržania dejepisu v školskom kurikulu (napríklad dejiny ako zdroj poučenia, história ako fundament identity a

sebavedomia určitého dejinného subjektu, dejiny ako zdroj optimizmu, umožňujúceho prekonať ťažkosti aktuálneho historického vývoja, poznanie dejín ako predpoklad pochopenia zákonov a princípov ovplyvňujúcich život ľudí a národov, umožňujúce racionálnejším spôsobom kontrolovať a tvoriť ich prítomnosť a budúcnosť a pod.). Analyzované budú aj verejne deklarované, ako aj implicitné dôvody podpory výučby dejepisu zo strany spoločenskej objednávky, zahrňujúce nielen otázky načo a prečo, ale aj otázky o čom a ako. Spoločenská objednávka (a jej dobové posuny) tu bude analyzovaná v dvoch rovinách – jednak z hľadiska apologetickej funkcie výučby dejín na školách (dejepis ako prostriedok legitimizácie určitého spoločenského alebo svetového poriadku, príslušného svetonázoru, ideológie a pod.), jednak v jej axiologickej rovine – dejiny a výučba dejepisu ako prostriedok saturácie ľudskej potreby zmyslu (napríklad dejiny prezentované ako proces emanácie a presadzovania určitého hodnotového princípu – Boha, Pravdy, slobody, idey humanity a pod.).

Poznámka: môže byť interný alebo externý doktorand

ďalšie poznámky: absolvované štúdium učiteľstva histórie, dobrá znalosť anglického, prípadne aj iných svetových jazykov, komunikatívnosť, práca na PC, v prípade hlásenia na interné štúdium schopnosť tvorby internetových stránok